การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

THE DEVELOPMENT OF MORALITY TRAINING CURRICULUM FOR PRIVATE TEACHERS IN SCHOOL UNDER SAKON NAKHON

มนัส อาจไพรินทร์ [1]* ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร [2] และ อนุสิทธิ์ นามโยธา [3]
[1]นักศึกษาหลักสูตรครุมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[2]รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[3]ผู้อำนวยการ โรงเรียนท่าแร่วิทยา
* Corresponding Author E-mail : tanaddahning@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 2) ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ด้านความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม และ 3) จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตรและจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพร่างหลักสูตรฝึกอบรม ระยะที่ 4 การปรับปรุงร่างหลักสูตรฝึกอบรม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2558 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างผู้บริหารแบบเจาะจง และกลุ่มตัวอย่างครูใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 230 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่า

1. หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

2. ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2.1 หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครู มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.58-1.00

2.2 หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$ = 4.05)

3. คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วยคำชี้แจงการใช้คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม คุณสมบัติของวิทยากรดำเนินการฝึกอบรม ขั้นตอนการฝึกอบรม กำหนดการฝึกอบรม โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมสำหรับครูก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบประเมินความพึงพอใจ แนวทางดำเนินการฝึกอบรม แนวทางสรุปและจัดทำรายงานผลการฝึกอบรม

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม, คุณธรรมสำหรับครู

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) build a moral enhancement training curriculum for private school teachers under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2; 2) evaluate the efficiency of the developed training curriculum on its appropriateness and congruence and 3) create a user manual for the developed training curriculum. The study was divided into 4 phases. The first phase was the studying and analysis of basic information, which was used in building the training curriculum and creating its user manual in the second phase. The third phase was efficiency evaluation of the draft training curriculum and the fourth phase was the improvement of draft training curriculum. The population and sample group in this study consisted of 230 private school directors and teachers under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2 in the academic year B.E. 2558, selected with purposive sampling and simple random sampling. Statistics employed in data analysis were mean and standard deviation.

The study yielded the following results.

1. The developed moral enhancement training curriculum for private school teachers under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2 comprises 5 components, which are 1) rationale; 2) curriculum objectives; 3) content structure; 4) training activities and 5) measurement and evaluation.

2. The efficiency of the developed training curriculum could be explained as follows.

2.1 In an overall, the IOC of the developed moral enhancement training curriculum is at x= 0.80. When considering each component, it is found that the IOC of each component is between 0.58 – 1.00.

2.2 The appropriateness of the developed moral enhancement training curriculum is at the highest level with X=4.05. Each of its component also has the appropriateness at a high level.

3. The user manual for the developed training curriculum comprises the instruction on using the manual, rationale, curriculum objectives, curriculum content, training activities, training media, measurement and evaluation, training participant qualifications, trainer qualifications, training process, training schedule, training module

structure, module, pre-test and post-test on moral knowledge and understanding for teachers, satisfaction evaluation form, guideline on training and guideline on conducting training summary and outcome report.

Keywords: Training Curriculum development, Moral for Teachers

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ให้คนในชาติเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตราที่ 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสังคมไทยได้ให้การยกย่องเคารพนับถือครูมาทุกยุคทุกสมัย ตระหนักในความรู้ความสามารถและการประพฤติปฏิบัติตนอันงดงามของครูมาโดยตลอด ดังนั้นบุคคลที่มีความตั้งใจหรือมีความสนใจที่จะปฏิบัติงานในอาชีพครู จึงต้องตระหนักในความเป็นครู ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทฐานะและหน้าที่ให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครู โดยต้องสำนึกอยู่เสมอว่าการเป็นครูนั้น มิใช่แต่มีความรู้ในหลักวิชาเพียงอย่างเดียวก็สามารถเป็นครูที่ดีได้ แต่จะต้องมีแรงจูงใจด้านอื่นๆ มาประกอบอีกมาก เช่น ความศรัทธาในอาชีพครู ความรักในการสอน ความเต็มใจในการรับใช้บริการ และความรักที่มีต่อศิษย์ รวมทั้งครูต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความสำคัญของอาชีพครูอย่างถ่องแท้ ครูจึงจะประสบความสำเร็จในอาชีพอย่างแท้จริง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมครู เช่น คุณธรรมสำหรับครูตามแนวพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช คุณธรรมสำหรับครูตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครู พ.ศ. 2548 และผลการวิจัย เกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครูพบว่าคุณธรรมสำหรับครูที่สำคัญที่ครูควรนำไปปฏิบัติ เช่น อัมพร เรืองศรี (2547) ได้ศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความประหยัด ความรักศรัทธาในอาชีพครู ความอดทน ด้านความเมตตากรุณา ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความยุติธรรม และด้านความขยันเรียงตามลำดับ จุฑาทิพย์ เจริญนำ (2548) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของครู ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความเสียสละ ความยุติธรรม ความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์สุจริต อัจฉรา พลายเวช (2549) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจริยธรรมครู ได้แก่ ด้านความสามัคคี ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความอดออม ด้านความยุติธรรม ด้านความเมตตากรุณา ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ด้านความรักและศรัทธาในอาชีพครู ด้านความอดทนอดกลั้น พเยาว์ เนตรประชา (2556) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาจริยธรรมวิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ด้วยการวิจัยเชิงบูรณาการผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบจริยธรรมวิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ได้แก่ ความมีวินัยในตนเอง การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ความมีน้ำใจนักกีฬา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ความอดทนอดกลั้น และความซื่อสัตย์สุจริตต่อวิชาชีพ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาพฤติกรรมพบว่า มีวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง การสาธิต เป็นต้น แต่วิธีที่นิยมใช้และได้ผลดี คือ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพราะเป็นเครื่องมือที่

สามารถถ่ายทอดเจตนารมณ์สู่การปฏิบัติจริง เป็นสิ่งที่นำเอาความมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติบนพื้นฐานที่เป็นจริงในโรงเรียน หรือกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของการศึกษา ธำรง บัวศรี (2542) ส่วนการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและความสามารถของบุคคล เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลไปในทิศทางที่ต้องการ เป็นการเรียนการสอนแบบเจาะจง มีเป้าหมายกำหนดเฉพาะอย่างชัดเจน เป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ เมื่อรู้สึกว่าขาดทักษะและความรู้ อาจนำมาซึ่งความเสียหาย เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความต้องการให้ครูแนะนำ โดยมีการประเมินผลความรู้ความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เข้ารับการฝึกอบรม

เนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปจนเกิดผลกระทบต่อการประพฤติปฏิบัติของครู ทำให้คุณธรรมของครูตกต่ำจนเกิดวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับวิชาชีพครูในขณะนี้ อย่างไรก็ตามครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมากที่สุดวิชาชีพหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือและเป็นแนวทางช่วยพัฒนาครูในด้านคุณธรรม และยังเป็นการผลักดันกระบวนการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานหลักสูตร อันจะนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาครู และผู้ที่สนใจนำไปใช้ในการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2.1 ประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2.2 ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

3. เพื่อจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 นี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และองค์ประกอบคุณธรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับครู และนำผลการศึกษามาสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

2. การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู เป็นการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู โดยใช้แบบสอบถามจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 แห่ง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 61 คน และครูจำนวน 515 คน รวมเป็น 576 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู โดยใช้โรงเรียนทั้งหมดเป็นหน่วยตัวอย่าง มีขั้นตอนการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาโดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 61 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างครูผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี่และมอรแกน R.V. Krejcie and D.W. Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 169 คน ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 230 คน

ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตรและจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2 โดยนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครูจากระยะที่ 1 เป็นประเด็นในการร่างหลักสูตรฝึกอบรม

ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพร่างหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อศึกษาข้อบกพร่องของร่างหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ประเมินคุณภาพร่างหลักสูตรฝึกอบรม
โดยทำการประเมิน 2 ประเด็นสำคัญคือ 1) ประเมินความสอดคล้องของร่างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 2) ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ระยะที่ 4 การปรับปรุงร่างหลักสูตรฝึกอบรมให้ดียิ่งขึ้น สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม โดยการนำผลการประเมินประสิทธิภาพร่างหลักสูตรฝึกอบรม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ มาแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทนั้นจริง พร้อมที่จะนำไปใช้ฝึกอบรมและพัฒนาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) การวัดและการประเมินผลการฝึกอบรม กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 4 ระยะ ได้แก่ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 3) การประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม 4) การปรับปรุงหลักสูตร

ฝึกอบรม ส่วนองค์ประกอบของคุณธรรมสำหรับครูที่นำมากำหนดหัวข้อประเด็นในการกำหนดข้อคำถามของแบบสอบถาม เพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์สุจริต 2) ความอดทนอดกลั้น 3) ความเสียสละ
4) ความเมตตากรุณา 5) ความมีระเบียบวินัย 6) ความยุติธรรม

2. ผลการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนา

ผลการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู จากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06) ส่วนความต้องการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู ในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07)

3. ผลการวิเคราะห์ประเด็นการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการวิเคราะห์หาประเด็นเนื้อหาในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมพบว่ามีประเด็นปัญหาคุณธรรมสำหรับครูที่มีความจำเป็นต้องพัฒนา โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาไปน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 2 ความอดทนอดกลั้น ($\bar{X}$ =4.63) ด้านที่ 3 ความเสียสละ ($\bar{X}$ =4.46) ด้านที่ 4 ความเมตตากรุณา ($\bar{X}$ =4.29)
ด้านที่ 5 ความมีระเบียบวินัย($\bar{X}$ =4.25)

4. ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรฝึกอบรมโดยมีองค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 4) กิจกรรมการฝึกอบรม
5) สื่อประกอบการฝึกอบรม 6) การวัดและประเมินผล 7) คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม 8) คุณสมบัติของวิทยากรดำเนินการฝึกอบรม 9) ขั้นตอนการฝึกอบรม 10) กำหนดการฝึกอบรม 11) โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ 12) หน่วยการเรียนรู้ 13) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมสำหรับครู 14) แบบประเมินความพึงพอใจ 15) แนวทางดำเนินการฝึกอบรม 16) แนวทางสรุปและจัดทำรายงานผลการฝึกอบรม

5. ผลการประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม

5.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครู โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05)

5.2 ผลการประเมินความสอดคล้องของร่างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครู โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครู มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.58–1.00

อภิปรายผล

1. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) กิจกรรมการฝึกอบรม และ 5) การวัดและประเมินผล กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 4 ระยะ ได้แก่ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 3) การประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม 4) การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยยึดหลักการแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรมของนักวิชาการด้านหลักสูตร และนักการฝึกอบรมหลายท่าน เช่น Taba (1962) สินี

นุช ชัยสิทธิ์ (2548) พิสณุ ฟองศรี (2549) และ สมชาย สังข์สี (2550) โดยเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้วยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาด้านคุณธรรมครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และนำมากำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม หลังจากนั้นจัดทำร่างหลักสูตร จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสูตรฝึกอบรม ประเมินประสิทธิภาพร่างหลักสูตรฝึกอบรม และปรับปรุงร่างหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูชัย สมิทธิไกร (2554) ได้กล่าวถึง การวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรมว่าเป็นขั้นตอนแรกของการจัดการฝึกอบรม เพราะการวิเคราะห์ดังกล่าวจะช่วยให้ทราบข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการออกแบบและพัฒนาโครงการเพื่อให้การฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการขององค์การและเกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อทราบความต้องการแล้วจึงเตรียมการในขั้นตอนต่อไป และสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543) ที่กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรที่ประกอบด้วยระบบที่สัมพันธ์กัน 3 ระบบได้แก่ การร่างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร การคัดเลือกกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ใช้วิธีการฝึกอบรมแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่มของทิศนา แขมมณี (2553) เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ยังได้นำเทคนิคการฝึกอบรมหลากหลายเทคนิค ตามแนวคิดของ สมคิด บางโม (2551) มาประยุกต์ใช้ คือ เทคนิคการฝึกอบรมที่เน้นวิทยากรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ได้แก่ การบรรยายโดยใช้สื่อและโสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสาธิต และเทคนิคการฝึกอบรมโดยใช้ผู้เข้ารับการอบรมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ได้แก่ การระดมสมอง การใช้กิจกรรมนันทนาการ การใช้ฐานกิจกรรม และการฝึกปฏิบัติ จากการใช้เทคนิคการฝึกอบรมหลายๆ เทคนิคประกอบกันทำให้สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี และทำให้การเรียนรู้ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ วัชรา เล่าเรียนดี (2548) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรมไม่มีเทคนิคใดที่เหมาะสมที่สุดต้องผสมผสานกันมากกว่า 1 เทคนิคเสมอ

2. การประเมินประสิทธิ์ภาพร่างหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญ 12 คน พบว่า ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบของหลักสูตรในแต่ละด้านเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.50 ทุกประเด็น หมายความว่าองค์ประกอบของร่างหลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้เนื่องจาก การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของนักวิชาการด้านหลักสูตร ได้แก่ Taba (1962) Saylor, Alexander & others (1981) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543) และหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านกระบวนการหาคุณภาพตามขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่การตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้แก้ไขตามข้อเสนอแนะตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ได้ทำการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของร่างหลักสูตรฝึกอบรมและหน่วยการฝึกอบรม มีการนำส่วนที่บกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นจนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแล้วพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ เช่น สินีนุช ชัยสิทธิ์ (2548) วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ (2551) วัฒนา ตรงเที่ยง (2553) กัมปนาท อาชา และคณะ (2555) จักรา วงศ์กาฬสินธุ์ (2556) และ อรวรรนี ไชยปัญหา (2556)

3. การจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแนวคิดของ อรวรรนี ไชยปัญหา (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทีมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และ สายสุนีย์ กลางประพันธ์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม คุณสมบัติของวิทยากรดำเนินการฝึกอบรม ขั้นตอนการฝึกอบรม กำหนดการฝึกอบรม โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมสำหรับครูก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบประเมินความพึงพอใจ แนวทางดำเนินการฝึกอบรม แนวทางสรุป และจัดทำรายงานผลการฝึกอบรม

ผลการวิจัยนี้ ยังเป็นไปตามทฤษฎีของ Scott (1970, อ้างถึงใน กิตติศักดิ์ ผาลี. 2549) กล่าวว่า การเสริมสร้างความพึงพอใจหรือการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน คือ พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัดและความต้องการของแต่ละคน การให้กำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าการลงโทษ การให้การชี้แนะแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม การจัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและการลงมือกระทำเอง การสร้างบรรยากาศให้เกิดความสนุกสนาน ชี้ให้เห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง และมีส่วนรับผิดชอบต่อส่วนนั้น จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความภาคภูมิใจ และในที่สุดก็จะมีความพึงพอใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้นั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการจัดการฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนหรือสถานศึกษา โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานและธรรมชาติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1.2 วิทยากรผู้ที่สนใจ ควรศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลในทุกหน่วยการเรียนรู้ให้ละเอียด ให้มีความเข้าใจชัดเจนตรงกัน ตลอดทั้งเตรียมสื่อ และวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนทำการฝึกอบรม เพื่อให้การฝึกอบรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

1.3 ก่อนฝึกอบรมควรมีการชี้แจงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม การปฏิบัติตัวขณะฝึกอบรม เพื่อลดความวิตกกังวลในการเข้ารับการฝึกอบรม และเพื่อให้การฝึกอบรมดำเนินไปตามแผนที่วางไว้

1.4 ควรจัดบรรยากาศ และสถานที่ในการฝึกอบรมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งรายกลุ่มย่อยและรายบุคคล ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้อย่างมีความสุข

1.5 ควรมอบเกียรติบัตรที่แสดงถึงความรู้ ความสามารถ แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเมื่อการฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความภาคภูมิใจ และมีความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ด้านคุณธรรมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ทำการวิจัยผลการฝึกอบรมที่เกิดกับครูในโรงเรียน เพื่อประเมินคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในระยะยาว

2.2 ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ไปพัฒนาในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้เกิดวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครูต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ ผาสี. (2549). **ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1.** วิทยานิพนธ์ คม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

กัมปนาท อาชา และคณะ. (2555). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเครือข่ายเพื่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.** รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จักรา วงศ์กาฬสินธุ์. (2556). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้หลักการเจริญสติปัฏฐาน 4 ตามแนวทางของหลวงพ่อเทียน จิตตสุโภ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสกลนครพัฒนาการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23.** วิทยานิพนธ์ คม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

จุฑาทิพย์ เจริญนำ. (2548). **การศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.

ชูชัย สมิทธิไกร. (2554). **การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี. (2547). **ทฤษฎีการประเมิน.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธำรง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.

พเยาว์ เนตรประชา (2556). **การพัฒนาจริยธรรมวิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษาด้วยการวิจัยเชิงบูรณาการ.** วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษาปีที่ 5 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2556.

พิสณุ ฟองศรี. (2549). **การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เทียมฝ่าการพิมพ์.

วัฒนา สุวรรณไตรย์. (2548). **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร** : เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). **กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ. (2551). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์เพื่อออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น.** ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.

สมชาย สังข์สี. (2550). **หลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.

สมคิด บางโม. (2551). **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม.** กรุงเทพฯ:

สายสุนีย์ กลางประพันธ์. (2550). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์ คม.สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สินีนุช ชัยสิทธิ์. (2548). **การพัฒนาหลักสูตรการอบรมผู้นำนักเรียนส่งเสริมสุขภาพ : กรณีศึกษา โรงเรียนเขื่อนเจ้าพระยา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท.** วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อรวรรนี ไชยปัญหา. (2556). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทีมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก.** วิทยานิพนธ์ ปร.ด. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อัมพร เรืองศรี. (2547). **การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพา.

อัจฉรา พลายเวช. (2549). **การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจริยธรรมครู.** วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

Flippo, E. B.(1970). **Management A Behavioral Approach.** Boston: Allynand Bacon.

Saylor, G. J., Alexander, W. M. & other (1981). **Curriculum Planning for Better Teacher and Learning.** 4th ed. New York: Holt.

Taba, H. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice.** New York: Harcourt, Brace and World.